

Van Middelkoop

nadenken en spreken. Onze soldaten daar verdienen een verstandige afweging van alle factoren die daar spelen.

Minister **Van Middelkoop**: Ik waardeer twee zaken. De eerste is de betrokkenheid die de heer Boekestijn uit aan het adres van onze gewonde militairen, in het bijzonder deze ene zwaar gewonde die nog in een kritische situatie verkeert. De tweede is de herkenbare, jarenoude VVD-positie, namelijk het niet onmiddellijk beoordelen van zaken die in het veld gebeuren. Daarmee wordt terughoudendheid betracht en ook dat waardeer ik. Als de agenda wordt gehandhaafd, zullen wij over een week of twee over de stand van zaken in Afghanistan spreken. Ik weet niet waar de heer Boekestijn op doelde toen hij over een brief sprak, maar ik neem aan dat bij de bespreking van de brief over de stand van zaken, die al bij de Kamer ligt, de actualiteit van het afgelopen weekend en hetgeen ik hier zeg kunnen worden betrokken.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Ik sluit mij graag aan bij het verzoek van de heer Boekestijn zoals ik dat heb begrepen. Ik stel het op prijs om een aanvulling te krijgen op de brief over de stand van zaken waarin het incident wordt geanalyseerd. Had de gouverneur, met wie de samenwerking zo voortreffelijk zou zijn en ook behoort te zijn, nou werkelijk een vergeetachtig moment? De samenwerking is de eerste taak van het PRT. Het gaat hierbij niet om iets wat zomaar toevallig is misgegaan, maar om een van de kernzaken die de ontwikkeling en veiligheid van Afghanistan raken, namelijk de drugsbestrijding. Ik heb nog geen conclusies getrokken, maar ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat nog niets van de Nederlandse boodschap over hoe drugsbestrijding moet plaatsvinden, bij de gouverneur is aangekomen. De zaken moeten gecoördineerd zijn, men moet goed geïnformeerd zijn en er moet een alternatieve strategie klaarliggen voor boeren die worden getroffen door verdelgingsacties.

Kan de minister zo'n nadere toelichting schriftelijk aan de Kamer verschaffen? Is hij het met mij eens dat de kwestie is: geen verdelging zonder alternatieven? Dat moet de gouverneur goed tussen zijn oren hebben zitten.

Minister **Van Middelkoop**: Ik zou waarachtig niet weten wat ik nog schriftelijk moet toevoegen aan hetgeen de Kamer al lang in vorige brieven is gemeld, bijvoorbeeld over de algemene filosofie van dit kabinet over eradicatie, of aan hetgeen ik op dit moment zeg.

Toch wil ik mevrouw Peters vragen met iets meer mildheid te spreken over deze gouverneur. Wij zijn buitengewoon tevreden met gouverneur Hamdam. Wij hebben buitengewoon goede contacten met hem. Hij is zeer communicatief. Mevrouw Peters moet zich realiseren dat de capaciteiten van een gouverneur om alles zo te laten verlopen als is afgesproken, zeker in Uruzgan uitermate gering zijn. Daar zijn ambtenaren voor nodig enz. Daar hoeft niemand zich achter te verschuilen. Het is jammer dat men het niet aan elkaar heeft gemeld. Er zijn ongetwijfeld gronden voor verontschuldigheden van de gouverneur. Dat neemt niet weg dat wij hem snel hebben laten weten dat het anders had gemoeten. Ik heb wel zo'n vertrouwen in deze gouverneur, ook op basis van persoonlijke kennis, dat ik er geen moment aan twijfel dat hij een volgende gelegenheid zal benutten om het allemaal goed te laten verlopen. De algemene

filosofie van het kabinet ter zake van de eradicatie is bij deze gouverneur zeer wel bekend.

Vragen van het lid Haverkamp aan de ministers van Defensie en van Justitie over het bericht dat de paspoortcontroles op Schiphol vastlopen bij uitbreiding van de luchthaven.

De heer **Haverkamp** (CDA): Voorzitter. Alles is relatief in het leven. Dat laat dit mondelinge vragenuurtje ook zien. Van de vorige vragen, die toch van serieuze aard zijn – iemand heeft zijn been verloren – gaan wij over naar de waan van de dag, namelijk de paspoortcontrole op Schiphol. Ik hoop althans dat ik mijn vragen zo mag relativeren.

De controle op Schiphol loopt vast, zo deelt de scheidend bevelhebber van de Koninklijke Marechaussee ons via de voorpagina van de Telegraaf op zondag mee. Ik heb aan de minister van Defensie daarover de volgende vragen.

Kan de minister aangeven waarom er op deze wijze over dit onderwerp wordt gecommuniceerd? Hij weet net zo goed als ik dat de bezetting van de Koninklijke Marechaussee op Schiphol een gevoelig onderwerp is. De Kamer heeft de minister regelmatig gevraagd of de personele bezetting op Schiphol voldoende is. Er moet in de ogen van de CDA-fractie niet alleen een zorgvuldige controle, maar ook een snelle controle plaatsvinden, opdat de grenzen goed bewaakt worden en mensen niet nodeloos in de rij staan. Uit de antwoorden van de minister en de werkbezoeken komt het beeld naar voren dat het goed geregeld is. Dan is het vreemd om met deze krantenkop geconfronteerd te worden. Kan de minister aangeven of er op dit moment daadwerkelijk problemen zijn?

Ik heb ook een vraag aan de minister van Justitie. In het interview wordt aangegeven dat men veel verwacht van toekomstige ICT-ontwikkelingen. Op dit moment kennen wij bijvoorbeeld al de Privium pas. Deze mag niet worden uitgereikt aan Amerikanen. Hoe gaat de minister dit in de toekomst oplossen?

Eerder heeft de CDA-fractie vragen gesteld over de samenwerking tussen de douane en de Koninklijke Marechaussee. Toen werd ons verteld dat daarnaar gekeken zou worden. Ondertussen bereiken ons berichten dat er al een rapport is uitgebracht, waarin voorstellen zijn gedaan om de overheidscontrole op Schiphol te verbeteren. Kunnen de ministers aangeven op welke termijn de Kamer een uitgewerkt plan op dit terrein mag verwachten?

Minister **Van Middelkoop**: Voorzitter. Ik dank de heer Haverkamp voor zijn vragen. Het zal hem bekend zijn dat luitenant-generaal Beuving, de commandant van de Koninklijke Marechaussee, een markante persoonlijkheid is en, voeg ik er aan toe, bijna b.d. Dat is altijd goed voor een krachtig interview, zo ook in dit geval. De heer Haverkamp weet net zo goed als ik ook dat een geïnterviewde nooit verantwoordelijk is voor de kop van een interview; laten wij die dus even terzijde leggen.

Van Middelkoop

Ik zie wat de zaak zelf betreft weinig redenen om af te doen aan de woorden van de commandant die voor een deel natuurlijk ook de wat langere termijn betreffen. Als iemand met gezag erover kan spreken, is hij het wel. Het is bijvoorbeeld evident dat het aantal passagiers op Schiphol toeneemt, zoals hij in het interview zegt. Hij mag best erop wijzen dat als daaraan geen aandacht wordt besteed, het na verloop van tijd vastloopt. Voorkomen moet worden dat er lange wachtrijen ontstaan bij de paspoortcontroles. Daarom wordt met enige regelmaat bekeken of de capaciteit voldoende is. Ik noteer overigens, met erkentelijkheid aan de heer Haverkamp, die kennelijk op werkbezoek is geweest, dat de situatie op dit moment naar tevredenheid is; des te meer reden om dat in de toekomst zo te houden. De heer Haverkamp weet dat het vorige kabinet in 2007 extra middelen heeft toegekend, de zogenaamde Herhengelden. De uitwerking van die maatregel loopt tot op de dag van vandaag door. Daardoor zijn 57 vte's extra voor de Koninklijke Marechaussee op Schiphol beschikbaar gekomen. Ook de commandant van de Koninklijke Marechaussee is van mening dat de formatie op dit moment voldoet.

Wel is er sprake van ondervulling en dat is echt wel een punt van zorg. Die ondervulling wordt ondervangen door tijdelijk Koninklijke Marechaussee-medewerkers uit andere districten op Schiphol in te zetten. Dat is natuurlijk een kortetermijnoplossing, maar voor Schiphol vooralsnog bevredigend. Ik voeg eraan toe, refererend aan de aantallen die luitenant-generaal Beuving in het interview noemt, dat op dit moment evenveel Koninklijke Marechaussee-functionarissen op Schiphol werken als er Nederlandse militairen in heel Afghanistan zijn. Dit om aan te geven hoe groot ook in volume de inzet van de Koninklijke Marechaussee op Schiphol is en dus ook van de beheerder Defensie. Binnen de Koninklijke Marechaussee is een taskforce opgericht om een oplossing voor de ondervulling te vinden voor de middellange en de langere termijn.

De minister van Justitie zal spreken over de langere termijn en de pilot Self service.

□

Minister Hirsch Ballin: Voorzitter. Ik kan vanuit mijn verantwoordelijkheid voor de grensbewaking door de Koninklijke Marechaussee melden dat de capaciteit en voldoende bezetting een voortdurend punt van aandacht is en dat ik daarover in gesprek ben met de leiding van de Koninklijke Marechaussee. Het probleem zit niet zozeer in de formatie als in het verloop van het personeel. Ik kan mij dan ook goed voorstellen dat de scheidende commandant van de Koninklijke Marechaussee, wanneer hij de blik op de toekomst richt, wijst op de mogelijkheden van andere technieken en werkwijzen op het gebied van de grensbewaking. Er lopen verscheidene projecten, zowel Nederlandse als Europese, om gebruik te maken van Privium en andere methoden van geautomatiseerde afhandeling aan de grens. Dat is ook van belang uit het oogpunt van vergroting van de betrouwbaarheid van de controles bij de grenspassages. Ik heb er eerder in een ander verband op gewezen dat de identificatie op basis van alleen paspoort en foto tekorten en beperkingen kent. Ook daarom vinden wij gebruikmaking van biometrische technieken van belang. Het is ook iets dat in Europees verband ter hand wordt genomen.

Een Europese afstemming is immers goed. Ook is het van belang in de relatie met derde landen. In de mate waarin deze nieuwe technieken beschikbaar komen, komt er op den duur een alternatief voor fysieke behandeling door het personeel van de Koninklijke Marechaussee. Dat is echter een project van verscheidene jaren. Ik zou het dan ook niet als een wondermiddel willen zien voor de korte termijn. De inzet van collega Van Middelkoop en de leiding van de Koninklijke Marechaussee voor voldoende personele bezetting blijft onverminderd van belang. Intussen zijn wij bezig met zowel een Europees visa-informatiesysteem als een nieuwe aanpak van de controles aan onze buitengrenzen, waaronder Schiphol.

De heer Haverkamp (CDA): Ik dank beide bewindslieden voor hun beantwoording, waaruit duidelijk naar voren komt dat er op dit moment geen problemen zijn bij de paspoortcontrole.

Helaas heb ik geen antwoord gekregen op twee vragen. Ten eerste de concrete aanpassing van bijvoorbeeld Privium. Wat nu als blijkt dat het niet mogelijk is om die aan mensen van buiten Schengen toe te wijzen? Gaat de minister van Justitie zich daar dan alsnog voor inspinnen? Ten tweede de verregaande samenwerking tussen de Koninklijke Marechaussee en de douane. Wij hebben daarover in het jaar 2006 vragen gesteld. Intussen begrijpen wij dat er verregaande stappen gezet worden. Kan de minister van Justitie ons daarover verder inlichten?

Minister Hirsch Ballin: Wij zijn in onderhandeling met de Verenigde Staten over een versnelde grenspassage van EU- en VS-onderdanen. Daarbij worden uiteraard ook de mogelijkheden van Privium betrokken. Wat betreft de krachtenbundeling van de verschillende diensten die betrokken zijn bij grensbewaking, douane en veiligheidscontroles, heb ik samen met de minister van Defensie en de staatssecretaris van Financiën een werkgroep ingesteld. Die moet voor de grensbewaking een nieuwe organisatie in kaart brengen. Wij zijn nog lang niet toe aan het stadium van besluitvorming. Het is immers niet alleen een kwestie van personeel en organisatie, maar ook van technieken en de manier waar die op elkaar inwerken. De gedachte van de heer Haverkamp heeft inmiddels een goed thuis gevonden in deze werkgroep.

De heer Teeven (VVD): Als gezagsdragers in dit land met pensioen gaan, geven die vaak afscheidsinterviews. Dan hoor je vaak meer over hen in de Kamer dan op het moment dat zij hun werkzame leven nog niet hebben beëindigd.

Ik ga ervan uit dat de beide ministers op de hoogte waren van dit interview. Waren zij hiervan op de hoogte? Wisten zij dat het interview eraan zat te komen? Waren zij op de hoogte van de inhoud? Klopt het dat de nieuwe technieken eind 2009 ingevoerd kunnen worden? Kan dat de personele krapte bij de marechaussee verhelpen? Gaan er geen ambtenaren uit voordat de werkgroep die de minister noemde zijn werk heeft beëindigd? Vallen er geen gedwongen ontslagen bij de douane op Schiphol voordat de werkgroep klaar is?

Minister Van Middelkoop: Ik zeg nogmaals dat van krapte op dit moment geen sprake is. Wij voldoen aan onze verplichtingen. Dat geldt voor de minister van Defensie als beheerder en voor de minister van Justitie

Hirsch Ballin

op het punt van het gezag. De zorgen van de generaal Beuving slaan op de lange termijn.

De generaal is een markante persoonlijkheid. Hij heeft echter naar mijn overtuiging in dit interview niets miszegd. Hij heeft de ruimte om zijn zorgen voor de langere termijn uit te spreken, zeker op dit moment. Ik doe daar niet al te moeilijk over. In de beste traditie van het ministerie van Defensie is vooraf gemeld dat het interview zou plaatsvinden. Er is ook contact geweest met een van onze voorlichters. Er zijn daarbij ongetwijfeld wat wijsheden gewisseld. Verder hebben wij het aan de wijsheid van de generaal overgelaten. Het resultaat is dit zeer leeswaardige interview.

Minister Hirsch Ballin: Mevrouw de voorzitter. Het is loffelijk dat generaal Beuving in zijn afscheidsinterview de blik op de toekomst richt. Als wij kijken naar het genre van afscheid nemend personeel van de krijgsmacht hebben wij wel eens... Pardon, ik zeg iets op het terrein van mijn collega en slik dat weer in.

Wij moeten ons realiseren dat de mogelijkheden om technieken te gebruiken als substitutie voor personeel pas aan de orde zijn in een verdere toekomst dan 2009, het jaar waarnaar de heer Teeven vroeg. Daar is meer tijd voor nodig. Het is ook absoluut prematuur om nu over welke personele consequentie dan ook te spreken. Op dit moment is punt van zorg het gevuld krijgen van de plaatsen die er bij de marechaussee zijn; dus niet te veel verloop. De technieken zijn van belang en er wordt aan gewerkt, maar daarmee hebben wij niet voor volgend jaar een middel gevonden dat personeel inzet overbodig maakt. Het is een zaak van de langere termijn en van stapsgewijs opereren.

De voorzitter: Nee, mijnheer Teeven, het woord is aan de heer Brinkman.

De heer Teeven (VVD): Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag aan de minister of er douaneambtenaren worden ontslagen...

De voorzitter: Punt!

De heer Teeven (VVD): ...voordat de werkgroep klaar is met de werkzaamheden.

Minister Hirsch Ballin: Die vraag heb ik wel beantwoord. Ik heb namelijk gezegd dat het absoluut prematuur is om over welke personele consequentie dan ook te spreken.

De heer Brinkman (PVV): Voorzitter. Het is eigenlijk lachwekkend en ook een beetje knap hoe deze twee bewindslieden de Tweede Kamer een beetje in slaap proberen te laten sukkelen. Wij hebben een generaal die afscheid neemt en een duidelijke waarschuwing door heel Nederland laat horen door zijn zorgen te uiten over de personele bezetting van de marechaussee en over de bescherming van onze buitengrenzen. En dan komt de minister van Defensie met de motie-Herben, die ondertussen alweer verleden tijd is, want hij heeft zelf initiatieven genomen om 180 man te schrappen bij de Koninklijke Marechaussee. Waar blijft hij met zijn mooie verhaal? Gaat hij nu tegen mij zeggen dat die 180 man er alsnog bijkomt? Ik denk dat hij de geluiden die de heer Beuving via dat interview heeft laten horen heel serieus

moet nemen. Ik vind dat de minister dat op dit moment niet doet en dat vind ik een schande.

Minister Van Middelkoop: Voorzitter. Ik geloof dat de heer Brinkman opnieuw probeert een lichte vete uit te vechten die wij bij de begrotingsbehandeling hebben uitgevochten en waarbij een motie van zijn hand is verworpen.

De heer Brinkman (PVV): Die vete hadden wij toch al?

Minister Van Middelkoop: Het is ook niet zo moeilijk om de strijdbijl te begraven. Want, mijnheer Brinkman, de kwalificaties die u gebruikt voor uw eigen rekening latend, er is op moment geen krapte. Lees het interview: de uitspraken en zorgen van de generaal betreffen de wat langere termijn. U kunt wat mij betreft de credits krijgen dat deze twee ministers door u en uw collega's naar de Kamer zijn gehaald voor dit onderwerp, maar dit staat al op de agenda. Ik zou zeggen: volg ons de komende jaren zeer nauwgezet en controleer of wij de zorgen die wij nu verwoorden serieus nemen en de belofte die wij doen waarmaken.

De heer Knops (CDA): Voorzitter. Collega Haverkamp heeft zojuist al aangegeven dat wij als CDA-fractie hierover in 2006 vragen hebben gesteld. Kunnen beide bewindslieden nu toezeggen dat het rapport van de taakgroep nog voor het zomerreces de Kamer gaat bereiken?

De voorzitter: Wie van beide bewindslieden gaat deze vraag beantwoorden? Er wordt heftig oogcontact gezocht. Het woord is aan de minister van Justitie.

Minister Hirsch Ballin: Er wordt op dit moment hard aan gewerkt. Onze verwachting is dat het rapport uw Kamer voor of uiterlijk in het zomerreces zal bereiken.

De heer Heerts (PvdA): De heer Beuving is destijds gevraagd door toenmalig Defensie-minister Kamp, dus dat moet wel een goede generaal zijn geweest, zou ik haast zeggen.

Omdat het antwoord toch wat rommelig is, heb ik enkele vragen. De vaste commissies van Justitie en Defensie hebben recentelijk een werkbezoek gebracht aan Schiphol. Daar werd gemeld dat er een derde aan personeel tekort was. De ene minister zegt dat de vulling het probleem is en de andere het verloop. Wat is nu het echte probleem? Een andere belangrijke vraag is hoe het komende zomer op Schiphol gaat. Worden het daar lange wachtrijen of komen daar oplossingen voor? Kunnen de bewindslieden de Kamer daarover informeren?

Minister Van Middelkoop: Met dat informeren van de Kamer zijn wij nu druk bezig. Ik dacht dat ik in het bijzonder met de heer Haverkamp een akkoord of in elk geval een overeenstemming van waarneming had. Ik beschouw zijn woorden maar als een bevestiging van wat ik hier met mijn verantwoordelijkheden zeg, namelijk dat er op dit moment wel sprake is van ondervulling, maar dat wij daarin hebben voorzien en dat er geen problemen zullen ontstaan die de burger raken, te weten veel te lange wachtrijen bij de passagierscontrole. Het hele interview ging over de wat langere termijn. Daaraan

Hirsch Ballin

zullen wij aandacht geven. Het is gewoon een probleem van ondervulling. Wij hebben daarin onder meer voorzien door elders capaciteit weg te halen, want wij vinden Schiphol een ongelooflijk belangrijk project, waarvoor wij een zware verantwoordelijkheid dragen. Als er op een bepaalde locatie 1800 marechaussees zijn, verwacht de burger wel dat er goed werk wordt geleverd. Dat gebeurt op dit moment ook, en samen met generaal Beuving zullen wij alles op alles zetten om dat de komende jaren zo te houden.

Vragen van het lid Dibi aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van Verkeer en Waterstaat over **de plannen van het kabinet om wel voor pas afgestudeerden een ov-kaart te regelen, terwijl er nog geen ov-kaart is voor 16- en 17-jarige mbo-studenten.**

De heer **Dibi** (GroenLinks): Voorzitter. Laatst kreeg ik er weer één: een mailtje van een moeder van een 17-jarige mbo-scholier. Of ik even kon uitleggen waarom haar zoon geen recht heeft op een ov-kaart, maar zijn even oude vrienden in het hoger onderwijs wel. Dat kon ik niet, en dat kan niemand hier. De meerderheid van de Kamer heeft in het verleden dan ook gezegd dat de ov-kaart er ook moet komen voor mbo-scholieren. Toen ik dit onlangs aan de staatssecretaris vroeg, bleek zelfs zij niet te begrijpen waarom het niet is geregeld. Zij moest helaas op zoek naar geld, zo vertelde zij. Maar wie schetst mijn verbazing? Vorige week sprak minister Eurlings met de studentenvakbond over een ov-kaart voor afgestudeerden. Voor hen is er wel geld. Het is een nobel streven, maar opnieuw worden meer dan 100.000 mbo-scholieren vergeten. GroenLinks wil een ov-kaart voor alle studenten, en daarom stel ik de volgende vragen.

Willen beide bewindslieden uitspreken dat zij ervoor zorgen dat vanaf het komende schooljaar een einde komt aan de ongelijke behandeling van mbo-scholieren?

Aan de staatssecretaris van Onderwijs vraag ik het volgende. U zou op zoek gaan naar een potje. Is dat al gelukt en bent u hierover in gesprek met uw collega's, zoals minister Eurlings? Blijkbaar zijn er nog wel mogelijkheden.

Aan de minister van Verkeer en Waterstaat vraag ik: wat vindt u van de huidige onrechtvaardige situatie? Gaat u ook spreken met de mbo-scholieren, vertegenwoordigd door de JOB? U komt uit Limburg, en juist van u verwachten wij hart voor alle scholieren die ver moeten reizen en voor hun ouders, die daar veel voor moeten betalen.

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Voorzitter. Ik dank de heer Dibi voor de door hem gestelde vragen en voor zijn betrokkenheid bij het mbo. Nog niet zo lang geleden hebben wij hierover in de Kamer gesproken tijdens een ander debat, waaraan ook de heer Dibi deelnam. Ik wil graag kort ingaan op zijn punt. De minister zal zo meteen aangeven hoe het zit met zijn plan, waarmee hij een specifiek doel voor ogen heeft.

In het debat dat wij een aantal weken geleden hebben gevoerd, heb ik aangegeven dat wij op dit moment in het middelbaar beroepsonderwijs voor minderjarigen de ov-kaart niet kennen. Enerzijds komt dat, omdat er een behoorlijk fors budget voor nodig is – ik heb u toen geschetst wat dit betekent – en anderzijds omdat de mbo-scholen zich relatief dicht bij de jongeren bevinden, in vergelijking met de hbo-instellingen en de universiteiten. Dat is gewoon zo, dat hebben wij bekeken. Daar komt nog bij dat heel veel jongeren in de buurt van hun school wonen. Alle mbo-leerlingen een ov-kaart geven, zou schieten zijn met een schot hagel. Het zou langs heel veel jongeren heen gaan. De zorg die de heer Dibi opvangt uit de brief die hij ontvangen heeft, bereikt ook mij meerdere malen per maand. Ook ik heb dus in mijn achterhoofd dat ik, als ik maar enigszins een mogelijkheid zie om in het kader van het vervoer iets te doen voor de jongeren in het mbo, die mogelijkheid zeker zal benutten.

Voorzitter. Dat is in het kort mijn reactie vanuit mijn verantwoordelijkheid voor het mbo. Ik heb begrepen dat de minister met zijn plan een ander doel dient dan waar ik voor sta met mijn jongeren in het mbo. Ik heb ook begrepen dat het budget waar het hier om gaat, niet in verhouding staat tot datgene wat je nodig zou hebben voor het mbo. Het lijkt mij goed dat de minister daar zelf nog het een en ander over zegt.

Ik blijf alert op mogelijkheden als ik ze zie, maar ik moet zeggen dat ik om financiële en inhoudelijke redenen op dit moment weinig tot geen mogelijkheden heb.

Minister **Eurlings**: Voorzitter. Ik dank de heer Dibi voor zijn vragen. Samen met de staatssecretaris dank ik hem voor zijn betrokkenheid, niet alleen in dit debat, bij de positie van mbo-studenten. Vanzelfsprekend dank ik hem ook voor zijn hartverwarmende opmerking aan het adres van Limburg en de Limburgers. Ik zal in mijn beantwoording ingaan op de link tussen het plan om 5% groei op het spoor te bewerkstelligen, een aanbod voor studenten na hun studie en de kwestie van de ov-kaart voor 16- en 17-jarige mbo'ers.

Op 19 november 2007 is het actieplan Groei op het spoor gepresenteerd, waarin maar liefst 29 maatregelen zijn opgenomen om de groei te stimuleren. Het kabinet zet daar in deze periode 200 mln. voor in. Vervolgens bouwen wij met een pakket van 4,5 mld. extra sporen. De 200 mln. zijn voor concrete maatregelen bedoeld die op korte termijn uitvoerbaar zijn, die draagvlak hebben en die tot groei leiden. Tal van maatregelen, voor- en natransport, extra fietsstallingen, wachtruimtes op stations, verbeterde informatievoorziening, meer treinaanbod in spits- en daluren en kennismakingsacties voor specifieke doelgroepen zoals automobilisten op corridors.

Een van de maatregelen is een aanbod dat wij gaan doen aan ex-studenten op het moment dat zij hun ov-studentenkaart inleveren. Wij willen dat studenten ook na hun studie, als zij beginnen te werken, de trein blijven gebruiken. Als zij dat in het eerste jaar na hun studie doen, denken wij dat zij dat de jaren daarna ook blijven doen. Dan zouden mensen veel meer de trein gebruiken, ook voor het woon-werkverkeer. Dit betreft ex-studenten aan een universiteit, maar ook in het hbo en – dat zeg ik